

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ORUC REIS ΣΤΗΝ ΝΑ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

ΜΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

Εισαγωγή: Το ερευνητικό σκάφος ORUC REIS της Τουρκίας, που η πρόσφατη δραστηριότητά του στην ΝΑ Μεσόγειο έχει προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον, είναι ένα από τα δύο σύγχρονα ερευνητικά γεωφυσικά σκάφη που διαθέτει η χώρα αυτή (το έτερο είναι το Barbaros Hayreddin Pasa).

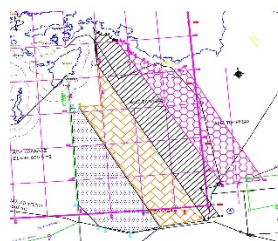
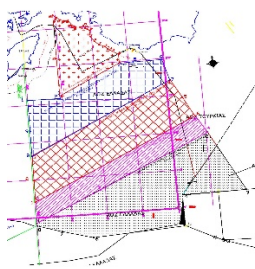
Τα σκάφη αυτά δεν κάνουν θαλάσσιες γεωτρήσεις, αλλά διαθέτουν κατάλληλο γεωφυσικό εξοπλισμό, που τους επιτρέπει να ερευνούν τον υποθαλάσσιο βυθό για την ανακάλυψη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων.

Το ORUC REIS παρέμεινε ελλιμενισμένο στο λιμάνι της Αττάλειας και από τις 20/9/2019 εκτέλεσε, με διακοπές, ένα γεωφυσικό πρόγραμμα Νοτιοδυτικά της Κύπρου, επιστρέφοντας εκ νέου στην Αττάλεια στις 6/5/2020. Εκεί, παρέμεινε εκ νέου ελλιμενισμένο για ένα διάστημα τριών μηνών μέχρι τις 8/8/2020, από όπου ξεκίνησε στις 9/8/2020 για ένα νέο ερευνητικό πρόγραμμα, σε μια περιοχή Νότια του Καστελλορίζου και Ανατολικά του 28^{ου} μεσημβρινού.

Δεδομένου ότι αυτή η δεύτερη ερευνητική του κίνηση που ξεκίνησε στις 9/8/2020 και τελείωσε στις 29/11/2020, διαθέτει ιδιαιτερότητες που σχεδόν δεν συναντώνται πουθενά, γίνεται προσπάθεια, μελετώντας την κίνησή του, να ερμηνευθούν οι στόχοι του.

Δεδομένα:

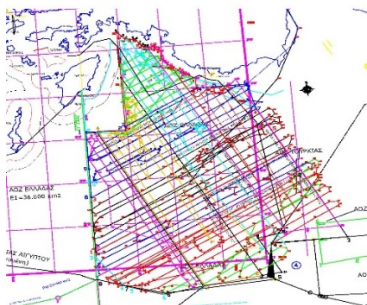
1. Το σκάφος άρχισε τις εργασίες του συνοδευόμενο από δύο βοηθητικά σκάφη τύπου “supply boat” (ATAMAN , CENGİZ HAN) καθώς και 5 πολεμικά (πιθανόν και υποβρύχια), τα οποία είχαν διάταξη τα μεν τέσσερα εκατέρωθεν αυτού (port, starboard, ανά δύο) και ένα μπροστά επικεφαλής του στολίσκου.
2. Αρχικά κινήθηκε και ερεύνησε μια περιοχή που οριζόταν από την NAVTEX 977/20 έκτασης περίπου 18.000 τετρ. χλμ. και προσδευτικά, με συνεχείς ανανεούμενες NAVTEX (1083/20, 1095/20, 1262/20 και 1314/20), στις αντίστοιχες περιοχές που αυτές όριζαν μέχρι τις 27/10/20, έως ότου καλύφθηκε μια περιοχή συνολικής έκτασης περίπου 57.000 τετρ.χλμ. όπως φαίνεται στα πιο κάτω σχήματα 1,2. Η συνολική αυτή περιοχή, ορίζεται Δυτικά από τον μεσημβρινό των 28° και Ανατολικά επεκτείνεται πέραν του Ανατολικού ορίου της εν δυνάμει (λόγω μη οριοθέτησης) Ελληνικής ΑΟΖ (Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη).

Σχήμα 1: Οι 5 πρώτες NAVTEX Σχήμα 2: Συνολική περιοχή κίνησης ORUC Σχήμα 3: Οι υπόλοιπες 4 NAVTEX

3. Από τις 28/10/20, μέσω της εκδοθείσας νέας NAVTEX 1332/20, άρχισε να ερευνά αποδυτικά την ίδια περιοχή, αλλά τεμαχίζοντάς την με 4 διαδοχικές NAVTEX (1364/20, 1404/20, 1460/20) που οι πλευρές τους ήταν σχεδόν κάθετες με τις προηγούμενες πέντε (Σχήμα 3).

4. Μέσα σε αυτές τις περιοχές, κινήθηκε με μια ταχύτητα 4,2- 4,5 μιλ/ώρα, χωρίς διακοπή, πάνω σε σεισμικά προφίλ που είχαν τα πιο κάτω χαρακτηριστικά:
- Απείχαν μεταξύ τους περίπου 4-6 ναυτικά μίλια.
 - Χωρίζονταν σε δυο ομάδες. Η πρώτη ήταν αυτή που οριζόταν από τις πρώτες 5 NAVTEX και είχαν κατεύθυνση Νοτιοδυτικά προς Βορειοανατολικά (Σχήμα 1) και η δεύτερη αυτή που προσδιορίζεται από τις υπόλοιπες 4 NAVTEX και είχαν κατεύθυνση Βορειοδυτικά προς Νοτιοανατολικά και σχεδόν κάθετη προς την πρώτη (Σχήμα 3).
 - Και η πρώτη ομάδα σεισμικών προφίλ και η δεύτερη, ερεύνησαν την ίδια περιοχή (Σχήμα 2) αλλά σε διαφορετικές κατευθύνσεις.
 - Το συνολικό μήκος των γραμμών που καταγράφηκε από την εργασία αυτή στην πρώτη ομάδα, ήταν περίπου 4.800 ναυτ.μίλια, και στην δεύτερη περίπου 2.000. Ήτοι σύνολο περίπου 6.800 ναυτ.μίλια. Στο σύνολο αυτό, δεν μπορεί να προσδιορισθεί από τρίτους, σε πόσα μίλια εξ αυτών γινόνταν σεισμικές καταγραφές και απόληψη πληροφοριών. Επειδή το σκάφος κινήθηκε χωρίς διακοπή, με μια ταχύτητα περίπου 4,5 μίλια/ώρα, για ένα διάστημα 83 ημερών και με το δεδομένο ότι λειτουργούσε με τρεις βάρδιες (24 ώρες), εύκολα προκύπτει, ότι έκανε σχεδόν 108 ναυτ.μίλια ημερησίως. Οπότε για τις πιο πάνω 83 ημέρες, προκύπτει ένα δυνητικό σύνολο καταγραφών περίπου 9.000 ναυτικών μιλίων. Στην πραγματικότητα (όπως αναφέρθηκε πιο πάνω) υπήρξε δυνατότητα καταγραφής διαδρομών συνολικού μήκους περίπου 6.800 ναυτ. μιλίων (λόγω διακοπών εκπομπής του συστήματος προσδιορισμού θέσης AIS) (Σχήμα 4 και Πίνακας 1).

Σχήμα 4: Όλες οι σεισμικές γραμμές

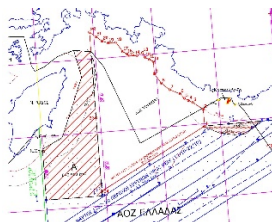
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΣΕΙΣΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ORUC REIS ΑΠΟ 9/8 ΕΩΣ 29/11/2020											
A/A	ΟΜΑΔΕΣ	ΕΚΔΟΞΕΙΣ NAVTEX	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ	ΗΜΕΡΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ (ΗΜΕΡΕΣ*108 μπερ/ώρα)	ΕΜΒΑΔΟΝ NAVTEX τετρ. χλμ.	ΣΗΜΕΙΑ ΟΡΙΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΜΜΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΜΜΩΝ	ΜΗΚΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ (χλμ.)	ΜΗΚΟΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ (μ.μ.)
1	ΠΡΩΤΗ ΟΜΑΔΑ NAVTEX	977/20	9/8-23/8	15	1620	18.620	8	ΝΔ-ΒΑ	9	2.375	1282
		977/21	23/8-27/8	4	432				10	887	479
2		1085/20	27/8-1/9	5	540	7.300	5		7	1043	563
3		1083/20	1/9-12/9	11	1188	14.300	6		7	2.313	1249
4		1262/20	11/10-20/10	10	1080	11.250	9		8	1.548	836
5	ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ NAVTEX	1314/20	22/10-27/10	6	648	5.620	24	ΒΔ-ΝΑ	10	771	416
6		1332/20	27/10-4/11	7	756	12.440	7		3	664	359
7		1364/20	4/11-14/11	10	1080	14.540	5		8	647	349
8		1404/20	14/11-23/11	9	972	14.640	5		6	1167	630
9		1460/20	23/11-29/11	6	648	12.980	22		6	1200	650
ΣΥΝΟΛΑ				83	8.964	57.090			74	11.415	6.813

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά της σεισμικής έρευνας του ORUC REIS

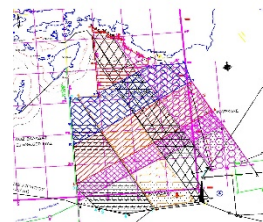
5. Οι NAVTEX 1262/20 και 1314/20, προσέβαλλαν την εν δυνάμει χωρική θάλασσα (των 12 ναυτ. μιλίων) του Καστελλορίζου και της Ρόδου κατά δύο περιοχές περίπου 250 και 38 τετρ.χλμ. αντίστοιχα (Σχήμα 5-με κόκκινο χρώμα).

Σχήμα 5: Περιοχές προβολής των 12 μιλίων

Σχήμα 6: Περιοχή Α εκτός ερευνών

Σχήμα 7: Όλες οι NAVTEX

Κατά την κίνηση του σκάφους εντός της NAVTEX 1262/20 και πριν πλησιάσει στη πιο πάνω περιοχή των 250 τετρ. χλμ. (του Καστελλορίζου), αυτό έσβησε το διεθνές σήμα προσδιορισμού

της θέσης του (AIS) και δεν κατέστη δυνατόν να παρατηρηθεί η κίνησή του. Η θέση του φάνηκε εκ νέου πολύ αργότερα Νοτιοδυτικά του Καστελλορίζου και σε μια απόσταση περίπου 23 μίλια από αυτό.

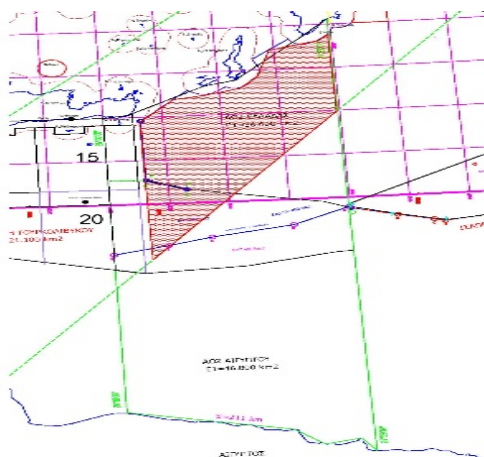
6. Η απώλεια σήματος παρατηρήθηκε αρκετές φορές κατά την εξέλιξη του προγράμματος, που σε μερικές περιπτώσεις εγύρει υποψίες για παράνομη συμπεριφορά.
7. Όλες οι NAVTEX στις δυτικές περιοχές τους, αφησαν με εξαιρετική επιμέλεια και ακρίβεια μια περιοχή εκτός ερευνών (Περιοχή Α) συνολικής έκτασης 2.900 τετρ.χλμ. (Σχήματα 6,7,16)
8. Επίσης η NAVTEX 1332/20, άφησε στο Νοτιοδυτικό κάτω άκρο της, μια μικρότερη περιοχή (Περιοχή Β) έκτασης περίπου 390 τετρ.χλμ ομοίως εκτός ερευνών (Σχήματα 7,16). Αυτή η έκταση Β, ήταν εντός της αρχικής NAVTEX 977/20. Η πρώτη περιοχή Α θα μπορούσε να ερευνηθεί από το σκάφος, δεδομένου ότι ήταν έξω από τα έξι μίλια της Ρόδου, που η Τουρκία με το Τουρκολυβικό μνημόνιο θεωρούσε ότι βρίσκονται στην δική της ΑΟΖ (Σχήμα 10). Στην περίπτωση όμως αυτή προτίμησε να κινηθεί μέσα στα όρια που προσδιοριζόταν από τις παραχωρήσεις της Τουρκίας στην ΤΡΑΟ το 2013 (Τουρκική πετρελαϊκή εταιρία) (Σχήμα 12).
9. Η NAVTEX 1404/20, παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα στο νοτιοδυτικό άκρο της και φαίνεται ότι οι πλευρές της δεν συμπίπτουν με τα αντίστοιχες πλευρές των ορίων που όριζαν την αρχική NAVTEX 977/20. Συγκεκριμένα το σημείο 14 (Σχήμα 15), φαίνεται ότι βρίσκεται μέσα στην περιοχή του θαλασσοτεμαχίου 4 της Κύπρου και εκτός της NAVTEX 977/20, ενώ τα σημεία 12,13 και 15 βρίσκονται εντός αυτής. Έστω και να υπάρχουν σφάλματα ακριβείας -λόγω των διατιθέμενων μέσων- στην παρούσα εργασία, ο σχεδιασμός του Νότιου άκρου αυτής της NAVTEX, θα πρέπει να εξετασθεί και να ερμηνευθεί από τις υπεύθυνες αρχές, με το δεδομένο ότι από πλευράς Τουρκικού σχεδιασμού, τίποτα δεν αφήνεται στην τύχη και είναι υποθήκη για μελλοντικές αυθαίρετες ενέργειες.
10. Τέλος στην τελευταία NAVTEX 1460/20, που περιλαμβάνει και το τελευταίο κομμάτι της συνολικής περιοχής στα ανατολικά, άξιο παρατήρησης είναι το εξής: Το σημείο 15 (όπως και το σημείο 2 της NAVTEX 1314/20) νοτιοδυτικά του Καστελλορίζου (Σχήμα 18), είναι πολύ πλησίον των χωρικών υδάτων του και πρέπει να ελεγχθεί με ακριβέστερες μεθόδους αν είναι μέσα η έξω από αυτά, διότι η διακριτική ικανότητα της παρούσης μέθοδου δεν μπορεί να το προσδιορίσει. Αν είναι μέσα, τότε πιθανόν με αυτόν τον τρόπο η Τουρκία προκαλώντας, να εκλάβει πιθανή σιωπή μας, σαν αποδοχή ότι και τα χωρικά ύδατα είναι προς αμφισβήτηση.
11. Στις 29/11 το σκάφος αναχώρησε από την περιοχή των ερευνών, χωρίς να εντοπίζεται η διαδρομή που ακολούθησε λόγω απενεργοποίησης του συστήματος προσδιορισμού της θέσης του και επαναμφανίστηκε λίγο έξω από το λιμάνι της Αττάλειας, όπου και αγκυροβόλησε το πρωί της 30/11/2020.

Ερμηνεία της δραστηριότητας του σκάφους:

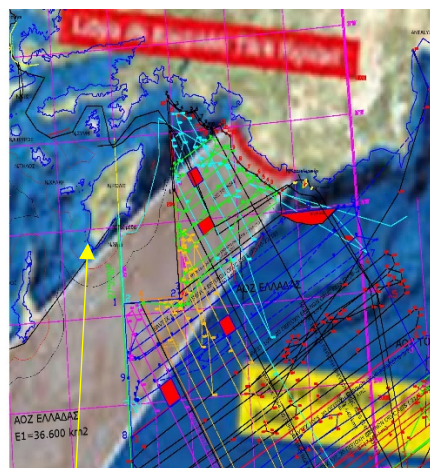
Με βάση τα πιο πάνω αντικειμενικά και αναμφισβήτητα δεδομένα, θα προσπαθήσουμε να ερμηνεύσουμε το μυστήριο και τους επιδιωκόμενους, μέσω του ORUC REIS, στόχους της γείτονος, στηριζόμενοι κατά το πλείστον σε αντικειμενικές εκτιμήσεις, αλλά και χωρίς να αποκλεισθεί ο επηρεασμός από μια υποκειμενική εκτίμηση (πιθανόν όχι σωστή), που στηρίζεται στην πολύχρονη εμπειρία.

1. Τα δύο συνοδευτικά σκάφη είναι μια συνηθισμένη πρακτική για υποστήριξη του ερευνητικού, αλλά ίσως λίγο υπερβολική, αφού θα μπορούσε να γίνει και με ένα. Η συνοδεία όμως των πέντε πολεμικών - πράγμα πρωτόγνωρο παγκοσμίως - σε ερευνητικό πρόγραμμα, ίσως να δηλώνει:

- a. Ενοχή, δεδομένου ότι το σκάφος πλέει σε μια μη οριοθετηθείσα περιοχή και έξω από τους κανόνες του δικαίου της θάλασσας. Μέσω αυτής της προσπάθειας επιβολής μιας ερευνητικής προσπάθειας με όπλα, με περιβολή έναν μανδύα ιδιότυπου δικαίου Τουρκικής έμπνευσης, πιστεύεται ότι η πιθανή αντίδραση από τρίτους αποτρέπεται, όταν αυτή αντιμετωπίζεται με πολεμικά πλοία, σε περίπτωση που αυτοί θα θελήσουν να επιβάλλουν το διεθνές δίκαιο, το οποίο η Τουρκία γνωρίζει και “δηλώνει ότι καταπατά λόγω αυτής της ανάπτυξης.
 - b. Απόδειξη δύναμης και αυθαιρεσίας με προβολή ισχύος και δημιουργίας αισθήματος φόβου στον αντίπαλο, που συνεπάγεται ότι αν για ένα ερευνητικό σκάφος διαθέτει πέντε πολεμικά για να το συνοδεύουν, προσδιορίζεται έμμεσα και το πιθανόν μέγεθος της Ναυτικής ισχύος που μπορεί να αναπτυχθεί, αν τα πράγματα δεν πραγματοποιηθούν όπως τα ορίζει η χώρα αυτή.
2. Η όλη δραστηριότητα καλύπτεται από μια νομιμοφάνεια, που υποστηρίζεται από επιχειρήματα του τύπου: α) Γίνονται ερευνητικές εργασίες εντός της (αυθαίρετα και μονομερώς οριοθετηθείσης) Τουρκικής ΑΟΖ, οι συντεταγμένες της οποίας έχουν κατατεθεί στον ΟΗΕ. β) Επειδή “δεν έχω υπογράψει το δίκαιο των θαλασσών (Σύμβαση του Montego Bay 1982) και δεν παραδέχομαι ότι τα νησιά έχουν υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ αλλά μόνον χωρικά ύδατα, μπορώ να κάνω την έρευνά μου και μέχρι τα 6 μίλια από τις ακτές των Ελληνικών νησιών, χωρίς να παρανομώ, βάσει του δικού μου (ala cart) δικαίου και με το δεδομένο ότι η Ελλάδα δεν έχει επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 ναυτ. μίλια”. Άρα οιαδήποτε αντίδραση από τρίτους στις επιστημονικές εργασίες μου, είναι αδικαιολόγητη και θα θεωρηθεί πολεμική ενέργεια σε μια “ειρηνική” δραστηριότητα.
 3. Η περιοχή ερευνών αποτρέπει την δημιουργία ζώνης επαφής των ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου, δεδομένου ότι η άσκηση κυριαρχικών δικαιωμάτων “διανοία” κυρίου στην περιοχή με την παρουσία πολεμικών πλοίων, θεμελιώνει κατά κάποιον τρόπο “νομικούς τίτλους ιδιοκτησίας” και θέτει την περιοχή σε ένα άτυπο casus belli, αν κάποιος τολμήσει να την αμφισβητήσει.
 4. Η Τουρκία με βάση το Τουρκολιβικό μνημόνιο, θα μπορούσε να προχωρήσει την έρευνα και Δυτικά του 28ου μεσημβρινού, τουλάχιστον στην συμφωνηθείσα με την Αίγυπτο Ελληνική ΑΟΖ, αν δεν ήθελε να προκαλέσει την Αίγυπτο αλλά μόνον την Ελλάδα, πηγαίνοντας και νοτιότερα του ορίου που συμφωνήθηκε με την Λιβύη από το Τουρκολιβικό μνημόνιο (Σχήμα 9 - διαγραμμισμένη περιοχή). Η μη μέχρι τώρα παραβίαση, δείχνει ότι πιθανόν να έχει υπάρξει κάποιου είδους συμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών (Ελλάδα, Αίγυπτο, ΗΠΑ, Τουρκία ίσως και άλλων) για την δραστηριότητα και τα κυριαρχικά δικαιώματα ένθεν και ένθεν του 28° μεσημβρινού.

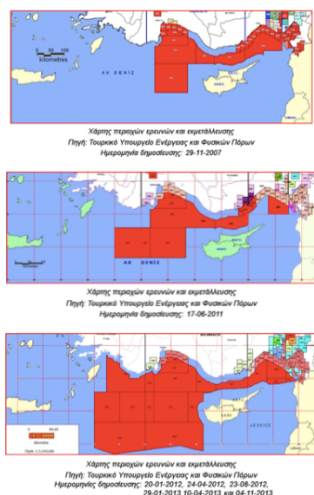
Σχήμα 9: Περιοχή Ελληνικής ΑΟΖ εντός Τ/Λ μνημονίου (διαγρ.).

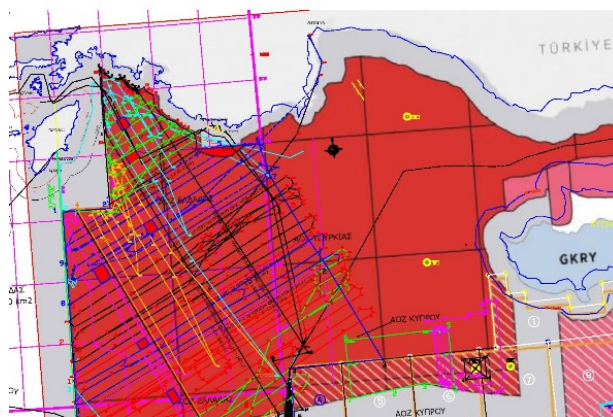
Σχήμα 10: Περιοχή Α εντός Τουρκολιβικού μνημονίου

Το γεγονός της πιθανότητας ύπαρξης συμφωνίας ενισχύουν άλλα δύο γεγονότα:

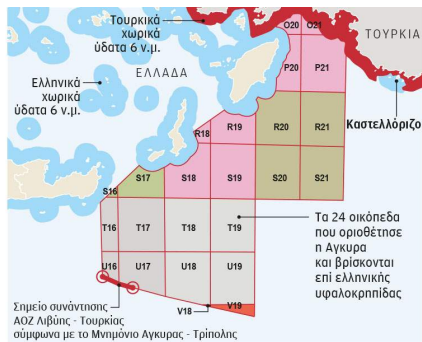
- a. Αποτελεί μυστήριο (μέχρι τώρα), το γιατί η περιοχή Α Ανατολικά της Ρόδου έκτασης 2.900 τετρ.χλμ. (Σχήμα 6,12,16) εξαιρέθηκε από την έρευνα. Αυτή έμεινε εκτός όλων των NAVTEX, αν και μπορούσε να περιληφθεί, με το δεδομένο ότι το μεγαλύτερο μέρος της βρίσκεται εντός του “Τουρκολιβυκού μνημονίου” και δυτικά του μεσημβρινού των 28 (Σχήμα 10). Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να επισημάνουμε τα εξής: Η περιοχή Α, είναι μια περιοχή που φάνηκε να αποκλείεται από τις παραχωρήσεις της Τουρκίας στην Κρατική εταιρία πετρελαίων ΤΡΑΟ. Στο σχήμα 11 βλέπουμε τις σταδιακές παραχωρήσεις της Τουρκίας στην ΤΡΑΟ . Η πρώτη έγινε στις 29/11/2007, η δεύτερη στις 17/6/2011 και η τρίτη στο κατώτερο μέρος το 2012 και 2013. Στην τελευταία παρουσιάζεται μια παραχώρηση, από την οποία όπως φαίνεται, εξαιρείται μια περιοχή Βορειοδυτικά και η οποία στο ανατολικό και νότιο της όριο συμπίπτει με την περιοχή Α. Στο σχήμα 12 βλέπουμε αυτήν την συσχέτιση με την ερευνηθείσα περιοχή του ORUC REIS.
- b. Παράλληλα παρατηρείται ότι μετά την υπογραφή του Τουρκολιβυκού μνημονίου, η Τουρκία έδωσε στην δημοσιότητα χάρτη με χάραξη 24 θαλασσοτεμαχίων για έρευνα μέσα στην περιοχή αυτή (Σχήμα 13). Στο σχήμα αυτό φαίνεται και η γραμμή οριοθέτησης με την Λιβύη στο νοτιοδυτικό άκρο των θαλασσοτεμαχίων U16, U17. Αν συσχετίσουμε αυτήν την περιοχή που ορίζουν τα 24 θαλασσοτεμάχια, με την πραγματοποιούμενη έρευνα του ORUC REIS (Σχήμα 14) παρατηρούμε ότι η περιοχή Α περιλαμβάνει το θαλασσοτεμάχιο P20 και το μεγαλύτερο μέρος του θαλασσοτεμαχίου R21 (Τα 24 εκδοθέντα θαλασσοτεμάχια έχουν ως όρια παραλλήλους και μεσημβρινούς των 30’).

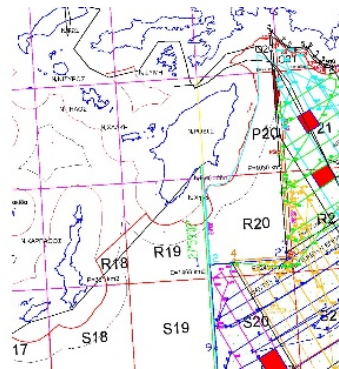
Σχήμα 11 Σταδιακές παραχωρήσεις στην ΤΡΑΟ

Σχήμα 12: Συσχέτιση παραχωρήσεων 2012, 2013 με έρευνα ORUC

Σχήμα 13: Χάρτα 24 θαλασσοτεμαχίων Τουρκίας

Σχήμα 14: Συσχέτιση 24 θαλασσοτεμαχίων με έρευνα ORUC

- γ. Επίσης γιατί μια μικρή τριγωνική περιοχή Νοτιοδυτικά της ερευνηθείσης περιοχής της NAVTEX 1332/20, έκτασης 390 τετρ. χλμ. (Περιοχή Β) (Σχήματα 7,9,16), εξαιρέθηκε από αυτήν. Αυτή η δεύτερη περιοχή είναι επέκεινα του σημείου 8 της NAVTEX 977/20, ενός σημείου που ανήκει στην οριοθετική γραμμή των ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου (το ανατολικότερο) και που η Αίγυπτος εξέφρασε από πριν την άποψη ότι αυτό βρίσκεται στην δική της ΑΟΖ. Με βάση το σημείο αυτό (αν δεν τροποποιηθεί), δημιουργούνται ερωτήματα για το πως αναμένεται να είναι η συνέχεια της οριοθετικής γραμμής των ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου ανατολικά του 28^{ου} μεσημβρινού. Αν κινηθεί με κατεύθυνση βορειοανατολική θα εισέλθει μέσα στην περιοχή που η Τουρκία θεωρεί δική της ΑΟΖ και μάλλον δεν θα της το επιτρέψει. Αν κινηθεί νοτιοανατολικά και πάνω στην οριοθετική γραμμή που η Τουρκία μονομερώς κήρυξε τότε είναι ωφελημένοι και οι δύο (Τουρκία – Αίγυπτος) αλλά η Ελλάδα χάνει ένα μεγάλο κομμάτι της δικής της δυνητικής ΑΟΖ αλλά και αποκόπτεται από την ΑΟΖ της Κύπρου. Εάν τέλος κινηθεί Νότια για να συναντήσει την συνέχεια της ΑΟΖ που η Ελλάδα χάραξε με βάση την μέση γραμμή, στην ουσία η Ελλάδα δεν θα μπορέσει να εκμεταλλευθεί την περιοχή ανατολικά του ορίου αυτού, διότι περιπλέκεται με την πιθανή διεκδίκηση από την Αίγυπτο ενός τμήματος μιας “Αιγυπτιακής ΑΟΖ” που η Τουρκία της παραχωρεί εις βάρος της Ελληνικής. Φαίνεται λοιπόν ότι προοδευτικά γίνεται προσπάθεια να υλοποιηθεί “κάτι” που έχει ήδη προαποφασισθεί. Βέβαια στην συμφωνία οριοθέτησης Ελλάδας – Αιγύπτου, υπάρχει ο όρος ότι οιαδήποτε απόπειρα συμφωνίας οριοθέτησης με τρίτα Κράτη θα πρέπει πρώτα να γνωστοποιηθεί στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Αυτό ίσως δίνει μια χαραμάδα διαπραγμάτευσης και ίσως πιθανής μετακίνησης του σημείου 8 Νοτιότερα και διαμόρφωσης μιάς οριοθετικής γραμμής ανατολικότερα αυτού που δημιουργεί ισχυρό προβληματισμό.
5. Η πρώτη NAVTEX 977/20 έχει σχεδιασθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να αμφισβητηθεί η κυριότητα του μη οριοθετηθέντος τριγώνου ανατολικά αυτής, όπου θεωρητικά θα ενώνονταν οι ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου όταν αποφάσιζαν την κοινή τους οριοθέτηση, δυτικά του Κυπριακού θαλασσοτεμαχίου 4.
 6. Το σημείο 14 της καθώς και τμήμα γραμμής του ερευνητικού προγράμματος στην NAVTEX 977/20 (σχήμα 15 - γραμμές πράσινες), είναι μέσα στην περιοχή του οικοπέδου 4 της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι η πρώτη NAVTEX, που σημείο της βρίσκεται μέσα σε οριοθετημένο οικόπεδο από τις 9/8/2020 που ξεκίνησε το σκάφος. Η ιδιαιτερότητα χάραξης του Νότιου τμήματος της NAVTEX 4104/20 πιθανόν να είναι και μια ένδειξη αμφισβήτησης της κυριότητας του και αποτροπής συμμετοχής των ξένων Εταιριών σε περίπτωση προκήρυξης του από την Κύπρο.

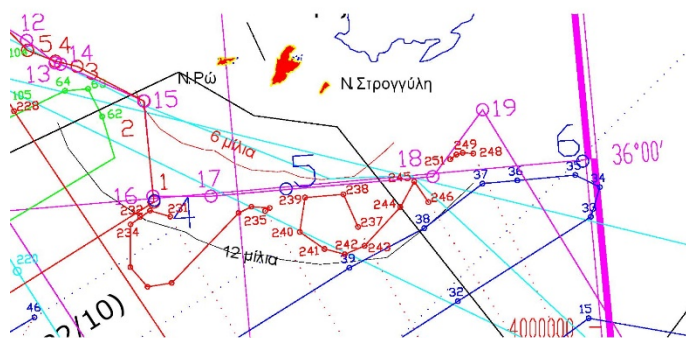

Σχήμα 15: Προσβολές του οικοπέδου 4

Σχήμα 16: Περιοχές που εξαιρέθηκαν της έρευνας

Σχήμα 17: Στοιχειώδη τετράγωνα

7. Το σημείο 19 της τελευταίας NAVTEX 1460/20 (Σχήμα 18) στο βόρειο τμήμα της βρίσκεται βορειοδυτικά της ευθείας που ορίζεται από τα σημεία 17,18 κάτι που δεν παρατηρήθηκε στην NAVTEX 1262/20 (ευθεία γραμμή των σημείων 4,5,6), ευρίσκεται βέβαια εντός της παραχωρηθείσας περιοχής στην ΤΡΑΟ, αλλά ίσως αποτελεί και μια ενέργεια υπενθύμισης ότι κατοχυρώνει ερευνητικά δικαιώματα και ανατολικά του Καστελλορίζου περιορίζοντάς το (προς το παρόν) στα χωρικά του ύδατα. Παράλληλα εντός της ίδιας NAVTEX και στο βόρειο άκρο της (μωβ γραμμή – σημεία 14,15,16,17,18,19) παρατηρείται μία ιδιότυπη καταγραφή σεισμικών προφιλ (κόκκινες γραμμές με αρίθμηση 231,232,...249,250,251) που δεν δικαιολογούνται μόνον σαν στροφές του σκάφους λόγω προσέγγισης του βορείου άκρου (16,17,18,19), αλλά δείχνουν ότι γίνεται προσπάθεια (όχι επιστημονικά ορθή) να συλλεγούν περισσότερα στοιχεία έξω από το όριο των 6 ναυτικών μιλίων του Καστελλορίζου, χωρίς να τα παραβιάζει.

Σχήμα 18: Ιδιότυπη σεισμική δραστηριότητα στο βόρειο άκρο της NAVTEX 1460/20

Συμπεράσματα:

1. Η Τουρκία, με μια προσεκτικά σχεδιασμένη και προοδευτικά εξελισσόμενη μέσω αλληπάλληλων 9 NAVTEX ερευνητική προσπάθεια, ερεύνησε μια περιοχή έκτασης περίπου 57.000 τετρ.χλμ., νότια του Καστελλορίζου και ανατολικά του μεσημβρινού των 28°. Την ίδια έρευνα θα μπορούσε να κάνει από την αρχή με μια NAVTEX. Εικάζεται ότι αυτό έγινε για να μπορεί κάθε φορά να προσδιορίζει τις αντιδράσεις της άλλης πλευράς και ανάλογα να προχωρά, αμφισβητώντας όλο και μεγαλύτερη περιοχή από την εν δυνάμει Ελληνική ΑΟΖ της περιοχής. Οι κάθετες NAVTEX ισχυροποίησαν τα πρώτα σεισμικά δεδομένα, αφού μέσω αυτών, υπάρχει η δυνατότητα διασταύρωσης των πρώτων ερευνητικών στοιχείων και πιο ολοκληρωμένης επεξεργασίας.

2. Οι αποστάσεις μεταξύ των σεισμικών προφίλ, δημιουργούν ένα κάναβο με εμβαδόν των προκυπτώντων στοιχειωδών τετραγώνων από 70 έως 140 τετρ. χλμ. (κόκκινα παραλληλόγραμμα - Σχήμα 17).

Σε μια τέτοιας έκτασης περιοχή, υπάρχει περίπτωση να υπάρχει μια πετρελαιοπιθανή περιοχή, που να μην μπορεί να εντοπισθεί από το πραγματοποιηθέν, με αυτές τις προδιαγραφές, σεισμικό πρόγραμμα (π.χ να ευρίσκεται μέσα σε αυτά τα στοιχειώδη τετράγωνα). Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι το πρόγραμμα αυτό ήταν πιθανόν αναγνωριστικό, πρόχειρο και δυναμικά σχεδιαζόμενο -ανάλογα με τις εξελίξεις- επι τόπου, χωρίς κάποιο πρότυπο, για γρήγορο εντοπισμό πιθανών πετρελαιοπιθανών περιοχών, που η άμεση επεξεργασία τους και ερμηνεία τους να προσδιόριζε θέσεις γεωτρήσεων, ώστε να προχωρήσει σύντομα μια γεώτρηση στην περιοχή, με μειωμένο ρίσκο στην εύρεση υδρογονανθράκων, αλλά με μεγάλη γεωπολιτική σημασία.

3. Σχετικά με το τμήμα Α, το οποίο η Τουρκία απέφυγε να ερευνήσει, δείχνει ότι προτιμά να μείνει στις αρχικές παραχωρήσεις προς την ΤΡΑΟ (τουλάχιστον για την ώρα) και να μην προχωρήσει στην περιοχή αυτή. Και αυτό για δύο πιθανούς λόγους. Η ότι γίνεται αντιληπτό, ότι κάτι το εντελώς παράνομο και έξω από κάθε κανόνα Διεθνούς Δικαίου καθώς και η οριοθέτηση θαλασσοτεμαχίων δεν μπορούν να σταθούν νομικά η β) Θα το προσβάλλει σε κάποια μεταγενέστερη στιγμή, όταν θα αρχίσει αυθαίρετα να ερευνά την παράνομη περιοχή της, που περιλαμβάνεται στην δική της αυθαίρετη ΑΟΖ η τέλος γ) Να είναι ένα αντικείμενο πιθανής συναλλαγής/συμφωνίας με τρίτους (ΗΠΑ, ΕΕ, Ελλάδα, Κύπρο, κ.ά), σαν μέρος μιας στοιχειώδους εκχώρησης θαλάσσιας περιοχής στην Ελλάδα, αφού βέβαια θα έχει χάσει όλα τα δικαιώματά της στην υπόλοιπη ερευνητική περιοχή, η οποία το μεγαλύτερο μέρος ανήκει στην δυνητική της ΑΟΖ.
4. Οι απόψεις ότι πιθανόν δεν γίνονται έρευνες η εμποδίζονται από τον θόρυβο των συνορευόντων σκαφών δεν μπορεί να υποστηριχθεί, δεδομένου της συστηματικότητας και του μεγέθους της έρευνας, αλλά και του γεγονότος ότι η σύγχρονη τεχνολογία, μπορεί να αποκόψει άχρηστους θορύβους και να επεξεργαστεί το καθαρά ανακλώμενο από τον υποθαλάσσιο βυθό και γεμάτο γεωλογικές πληροφορίες σήμα που εκπέμπει το σκάφος.
5. Η έρευνα αυτή συναπεκόμισε τεράστιο όγκο γεωφυσικών δεδομένων και πληροφοριών σε ένα δυνητικό μέγεθος μήκους γραμμών ίσο με 9.000 ναυτικά μίλια, οι οποίες απέκτησαν και ένα είδος επιστημονικής αξιοπιστίας, αφού υπάρχει η δυνατότητα διασταύρωσης των πληροφοριών. Και αυτό διότι η ίδια περιοχή σαρώθηκε δύο φορές με δύο ομάδες σεισμικών προφίλ σε κάθετες διευθύνσεις και συνέλεξε πληροφορίες που κανένα Κράτος μέχρι σήμερα εκτός της Τουρκίας δεν διαθέτει στην περιοχή αυτή. Το υλικό αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα διαπραγματευτικό εργαλείο και να καθορίσει και το είδος των “στοχευμένων πιθανών υποχωρήσεων” που θα αναγκαστεί να κάνει η Τουρκία σε περίπτωση μελλοντικών διευθετήσεων στα πλαίσια της “μεγαλοψυχίας” της, σε περιοχές που γνωρίζει πλέον ότι είναι χωρίς ενδιαφέρον.
6. Η έρευνα απέφυγε (τουλάχιστο μέχρι τώρα) να μπει σε μια νόμιμα οριοθετηθείσα μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου περιοχή Δυτικά του 28^{ου} μεσημβρινού, όπως επίσης και να προχωρήσει Νότια της δικής της μονομερούς και αυθαίρετης πρότασης οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Αίγυπτο Ανατολικά του 28^{ου} μεσημβρινού, τηρώντας μια φαινομένη νομιμότητα που στην ουσία την εξυπηρετεί. Παράλληλα μεταφέρει ανάλογα μηνύματα στην Αίγυπτο σχετικά με το μέγεθος της ΑΟΖ που της παρέχει, που είναι μεγαλύτερο από αυτό που της δίνει η Ελλάδα (Σχήμα 9). Τέλος με την δραστηριότητα Δυτικά του οικοπέδου 4 της Κύπρου, δείχνει να αποκλείει οποιαδήποτε σκέψη για την δυνατότητα ένωσης των ΑΟΖ Ελλάδος και Κύπρου.

Φαίνεται ότι από όλα τα παραπάνω, η δραστηριότητα του σκάφους τελικά ήταν κυρίως η αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας στην περιοχή αυτή και όχι τόσο η πετρελαϊκή έρευνα, δίνοντας φανερά σημάδια ότι πιθανόν είναι προσυμφωνημένη με τρίτους

και η οποία αφήνει μερικά περιθώρια ότι ίσως θα μπορούσε να τροποποιηθεί λίγο στο μέλλον (περιοχές Α και Β), για να ικανοποιηθούν μερικώς οι απαιτήσεις της Ελλάδας και Αιγύπτου, κάτω από ένα πέπλο “νομιμότητας” και “μεγαλοψυχίας” εκ μέρους της Τουρκίας. Στην πραγματικότητα βέβαια θα ήταν η μόνη κερδισμένη, δεδομένου ότι δυνητικά θα μπορούσε να αποκτήσει κυριαρχικά δικαιώματα μέσα στο μεγαλύτερο μέρος της ερευνηθείσης περιοχής, αποκτώντας κοινά σημεία επαφής στον θαλάσσιο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου με την Αίγυπτο και αποκόπτοντας την ένωση των ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου, αφού πλέον τα δικαιώματα σε υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ (και όχι μόνον) του συγκροτήματος του Καστελλορίζου γι’ αυτήν αγνοούνται εντελώς.

Η προσεκτική αξιολόγηση και ερμηνεία των ιδιομορφιών αυτής της έρευνας είναι υποχρέωση της Ελλάδας, ώστε να προσδιοριστούν σε κάποιο βαθμό οι μελλοντικοί σχεδιασμοί της Τουρκίας και να καθορισθεί η στρατηγική αντιμετώπισή τους,

Μαρούσι 30/11/2020

Λεόντιος Κ. Πορτοκαλάκης

Τοπογράφος Μηχ., M.Sc.

Μέλος του ΕΛΙΣΜΕ